

БДП според трошочниот метод, по постојани цени, на
ГОДИШНО НИВО

МС_БДП.ТП_А_МК_2020_1

Референтни метаподатоци според ESMS 2.0 структура

1	Контакт
1.1	Организација/ институција за контакт
	Државен завод за статистика
1.2	Организациска единица за контакт
	Одделение за квартална пресметка на БДП и пресметка на БДП по постојани цени
1.3	Лице за контакт
	Снежана Георгиевска
1.4	Звање на лицето за контакт
	Раководител на сектор
1.5	Поштенска адреса
	ул. „Даме Груев“ бр. 4, 1000 Скопје, Република Северна Македонија
1.6	Електронска адреса
	snezana.georgievska@stat.gov.mk
1.7	Телефонски број
	0038923295681
1.8	Факс
	0038923111336
2	Ажурирање метаподатоци
2.1	Последна потврда на метаподатоците
	26/12/2018
2.2	Последна објава на метаподатоците
	08/05/2013
2.3	Последно ажурирање на метаподатоците

25/01/2023	
3	Статистичка презентација
3.1	Опис на податоците
Податоци за пресметани трошочни агрегати на БДП по цени од претходната година, по цени на референтна 2005, имплицитни дефлатори и волуменски индекси.	
3.2	Систем на класификации
Класификација на производи по дејности КПД; European Classification of Individual Consumption according to Purpose, 2010, COICOP (Класификација на личната потрошувачка по намена).	
3.3	Опфат на сектор/и
3.4	Статистички концепти и дефиниции
Бруто-домашниот производ според трошочниот метод, по постојани цени, на годишно ниво, ја прикажува финалната употреба, т.е. потрошувачката на финални производи и услуги произведени во домашната економија за финална потрошувачка, бруто-инвестициите и нето-извозот на стоки и на услуги, пресметани по цени од претходната година. Пресметаните трошочни агрегати потребни за пресметка на БДП по постојани цени, на годишно ниво, се усогласени според: Европскиот систем на сметки ЕСС95, ЕСС 2010; Системот на национални сметки СНС93, СНС2008; Регулативата (ЕЗ) бр.2223/96 на Советот на Европа од 25 јуни 1996 година; Прирачниците на Евростат. Трошочни агрегати: Финална потрошувачка на домаќинствата, Финална јавна потрошувачка, Бруто-инвестиции, -Инвестиции во основни средства, -Промена на залихи и нето--стекнување на вредности, Извоз на стоки и на услуги, -Извоз на стоки, -Извоз на услуги, -Набавки на нерезидентите во земјата, Увоз на стоки и на услуги, -Увоз на стоки, -Увоз на услуги.	
3.5	Статистичка единица
3.6	Статистичка популација
3.7	Референтна област
Република Северна Македонија	
3.8	Временска покриеност
Од 1998 до 2008 година, во согласност со ЕСС 95. Од 2000 година во согласност со ЕСС 2010.	
3.9	Базен период
Референтна 2005, претходната година (Т-1).	
4	Единица на мерење
Милиони денари, имплицитни дефлатори, волуменски индекси.	

5	Референтен период
Година.	
6	Институционален мандат
6.1	Законски акти и други договори
<p>Национални: Закон за државната статистика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/97, 21/07, 51/11, 104/13, 42/14 и 192/15,27/16,83/18 и220/18) и Програма за статистички истражувања 2018-2022 („Службен весник на Република Македонија“ бр. 20/13, 24/14, 13/15 и 22/18).</p> <p>Меѓународни: -Европски систем на сметки ЕСС 2010, Регулатива (ЕЗ) бр. 549/2013 на Советот на Европа од 21 мај 2013 година на Европскиот систем на национални и регионални сметки во текстот на Европската Унија со важност за ЕЕО; -Систем на национални сметки СНС2008 (Меѓуминистерската работна група на Секретаријатот за национални сметки (ISWGNA), кој се состои од пет организации: Заводот за статистика на ЕЗ (Евростат), Меѓународниот монетарен фонд (ММФ), Организацијата за економска соработка и развој (OECD), Статистичкиот оддел на Обединетите нации и регионалните комисии на Обединетите нации, Секретаријатот и Светската банка).</p>	
6.2	Споделување на податоци
Податоците се споделуваат по објавувањето со Евростат, ММФ и ОН.	
7	Доверливост
7.1	Доверливост - политика
<p>Податоците се индивидуални податоци, заштитени со Законот за државна статистика http://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx.</p> <p>Податоците што се прибираат од извештајните единици преку статистичките истражувања или индиректно, од административни или од други извори, се доверливи податоци и се користат исклучиво за статистички цели. Резултатот на статистичката обработка може, исто така, да генерира информации кои се сметаат за доверливи, на пример: анонимизирани индивидуални податоци, табели со многу ниско ниво на агрегација, како и сè уште необјавени податоци. Политиката за статистичка доверливост http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=32 ги содржи основните начела што се применуваат во Државниот завод за статистика.</p>	
7.2	Доверливост - третирање на податоците
Прибраните податоци на ова аналитичко истражување се користат како инпут за пресметка на потребните индикатори од кои понатаму се пресметува БДП според трошочниот метод, по постојани цени. Бидејќи дел од тие податоци не се објавени и се добиени на комбиниран начин (статистички истражувања на ДЗС, Министерството за финансии, Управата за јавни приходи, НБРСМ и други релевантни институции), тие се заштитени со Законот за државната статистика.	
8	Политика за објавување

8.1	Календар на објавување
<p>Објавувањето на податоците е во согласност со Календарот на објавување кој се објавува на веб-страницата на Државниот завод за статистика.</p> <p>Календарот на објавување се подготвува еднаш годишно, пред почетокот на календарската година.</p>	
8.2	Пристап до Календарот на објавување
<p>Календар на објавување http://www.stat.gov.mk/Kalendar_nov.aspx</p>	
8.3	Кориснички пристап
<p>Во согласност со политиката за дисеминација, сите корисници имаат еднаков пристап до статистичките податоци во исто време. Податоците се објавуваат на веб-страницата истовремено за сите корисници, кои се информираат од Календарот на објавување и ниеден корисник нема привилегиран третман.</p>	
9	Фреквенција на дисеминација
<p>Годишна.</p>	
10	Достапност и јасност
10.1	Соопштенија
10.2	Публикации
<p>Статистички годишник (линк: https://www.stat.gov.mk/PrikaziPublikacija_1.aspx?rbr=862);</p> <p>Македонија во бројки (линк: https://www.stat.gov.mk/PrikaziPublikacija_1.aspx?rbr=854)</p>	
10.3	Онлајн база на податоци
<p>МАКСтат база на податоци достапна на веб-страницата на ДЗС.</p> <p>http://makstat.stat.gov.mk/PXWeb/pxweb/mk/MakStat/?rxid=46ee0f64-2992-4b45-a2d9-cb4e5f7ec5ef</p>	
10.4	Пристап до микроподатоци
<p>Во согласност со Законот за државна статистика http://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx (член 41) и со Политиката за пристап до анонимизирани микроподатоци за научно-истражувачки цели http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=22, податоците што се прибрани за потребите на официјалната статистика може да се користат за научно-истражувачки цели ако не е загрозувана нивната директна или индиректна идентификација, т.е. откривањето на индивидуалноста на податокот.</p> <p>Пристапот до микроподатоци евозможен само во просторија на ДЗС, а врз основа на претходно доставено и одобрено барање и потпишан договор.</p>	
10.5	Друго
<p>По барање на корисниците, податоците се подготвуваат и во форма согласно нивните потреби.</p>	

10.6	Документација за методологијата
"Методолошки објаснувања кои се дел од публикацијата ""Бруто-домашен производ, 2016"". http://www.stat.gov.mk/Publikacii/3.4.16.01.pdf "	
10.7	Документација за квалитетот
Пресметка на Бруто-домашниот производ според трошочниот метод, по постојани цени, на годишно ниво нема извештај за квалитет.	
11	Управување со квалитет
11.1	Обезбедување на квалитетот
<p>Посветеноста на Државниот завод за статистика за обезбедување квалитет на производите и на услугите е содржана во: Законот за државна статистика http://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx, Стратегискиот план на Државниот завод за статистика http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=6, Политиката за квалитет на Државниот завод за статистика http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=24 како и во постојаните напори за усогласување со Кодексот за работа на европската статистика http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=2.</p> <p>Главните аспекти и процедури за управување со квалитет во фазите и потпроцесите од Статистичкиот бизнис процес модел, како и добрите практики и насоките за обезбедување квалитет се документирани во интерен документ Насоки за обезбедување квалитет на статистичките процеси.</p> <p>Потребните влезни и излезни метаподатоци, како и релевантните индикатори за квалитет за одделни потпроцеси, се опишани во документот Упатство за менаџери на статистички истражувања.</p>	
11.2	Оценка на квалитетот
12	Релевантност
12.1	Потреби на корисниците
Пресметаниот БДП според трошочниот метод, по постојани цени, на годишно ниво, го користи: Владата на Република Македонија со цел креирање на економската политика и развој, Народната банка на РСМ која врши проекции за движењето на БДП и предвидениот раст на економијата, одредени организации и лица за нивна поединечна употреба итн.	
12.2	Задоволство на корисниците
Државниот завод за статистика спроведува Анкета за задоволство на корисниците на ниво на статистичка област од 2009 година. Оваа Анкета се спроведува на секои три години, при што последната спроведена Анкета е во 2015 година. http://www.stat.gov.mk/Dokumenti/izvestai/IzvestajAnketaZadovNaKorisnici2015.pdf	
12.3	Комплетност

Во однос на индикаторите кои се предвидени според регулативите на Европската комисија, ДЗС обезбедува околу 60% од нив.

13	Точност и веродостојност
13.1	Севкупна точност
Не е применливо.	
13.2	Примерочни грешки
Не е применливо.	
13.3	Непримерочни грешки
Не е применливо.	
14	Навременост и точност
14.1	Навременост
Т+270 денови за претходни податоци.	
Т+660 денови за дефинитивни податоци.	
14.2	Точност
Податоците се објавени во утврдените рокови во согласност со Календарот на навременост.	
15	Кохерентност и споредливост
15.1	Географска споредливост
Податоците се произведуваат на национално ниво. Споредливоста е обезбедена на меѓународно ниво.	
15.2	Временска споредливост
Од 1998 до 2008 година, во согласност со ЕСС 95. Од 2000 година во согласност со ЕСС 2010.	
15.3	Меѓудоменска кохерентност
<p>Податоците се делумно кохерентни. За пресметка на БДП според трошочниот метод, по постојани цени, на годишно ниво, се користат податоци од други статистички истражувања на ДЗС, Министерството за финансии, НБРМ. Од овие податоци се пресметуваат соодветни индикатори кои се користат за пресметка на БДП според трошочниот метод, по постојани цени, на годишно ниво. Пресметаните податоци за БДП според трошочниот метод, по постојани цени, на годишно ниво, според трошочните агрегати, се споредуваат со податоците на Државниот завод за статистика, на Министерството за финансии и НБРМ. Пред да се споредат податоците, прво се разгледуваат методологиите за пресметка на соодветните категории, а потоа се врши сведување на методолошките разлики на највисоко ниво на споредливост со цел да се изврши проверка на веродостојноста, точноста на прибраните податоци од ова аналитичко истражување со останатите истражувања.</p>	

15.4	Внатрешна кохерентност
Внатрешната кохерентност на податоците е обезбедена. Годишните податоци за бруто-домашен производ според трошочниот метод, по постојани цени, поради опфатот на институционалните единици и користените методи во пресметките, во принцип, се постабилни.	
16	Трошок и оптовареност
17	Ревизија на податоците
17.1	Политика за ревизија на податоците
Во согласност со Политиката за ревизија http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=25 .	
17.2	Практика за ревизија на податоците
Ревизија на податоците се прави со промена на СНС2008, ЕСС 2010. Помали или поголеми ревизии на пресметаниот БДП според трошочниот метод, по постојани цени, на годишно ниво, се вршат во зависност од настанатите промени на претходно доставените податоци од другите статистички истражувања на ДЗС, Министерството за финансии, Управата за јавни приходи и други релевантни институции, а кои се користат како инпут за пресметка на БДП според трошочниот метод, по постојани цени, на годишно ниво. Причина за ревизија на овие податоци може, исто така, да бидат и промените на европско ниво како што се промената на Европскиот систем на сметки ЕСС95, ЕСС 2010; Системот на национални сметки СНС93, СНС2008, итн.	
18	Статистичка обработка
Прилагодување на податоците не се спроведува.	
18.1	Извори на податоци
Извор на податоци се: статистичките истражувања на ДЗС, Министерството за финансии, Управата за јавни приходи, Централниот регистар, Народната банка на РСМ и други релевантни институции.	
18.2	Фреквенција на прибирање податоци
Годишна.	
18.3	Прибирање на податоците
Прибирањето на податоци се врши на годишно ниво по електронски пат: -Централен регистар и Министерство за финансии во CD формат; -УЈП on-line со директно полнење на базата на податоци; -НБРСМ во Excel формат и -Од статистичките истражувања на Државниот завод за статистика во Excel формат.	
18.4	Проверка на податоците
Проверка на податоците се врши во текот на целиот процес на обработка и пресметка во согласност со критериумите за пресметка на соодветните индикатори.	

18.5	Компилирање податоци
Едитирање: Прибираните податоци потребни за пресметка на БДП според трошочниот метод, по постојани цени, на годишно ниво, се пресметуваат според дефинираните правила за пресметка во Excel формат.	
18.6	Прилагодување
19	Коментар
A.1	Анекси